

Еко Журнал

"Змінювати, щоб жити"

АКЦЕНТ

Січень 2026

№03 (85)

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ВИДАННЯ РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ В ДРУКОВАНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО ЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Інформування населення про оцінку впливу на довкілля, в тому числі в транскордонному контексті, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Зміст

- 1** Туреччина запустить пілотну систему торгівлі викидами у 2026 році
- 2** Пташенята пінгвінів через потепління народжуються раніше. Чому це загрожує виду?
- 4** **ОГОЛОШЕННЯ** про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля
- 6** Половину викидів планети продукує всього 32 видобувні компанії – дослідження

Засновник та Видавець
Товариство з обмеженою
відповідальністю
«ГЕОАКЦЕНТ»

Головний редактор
Глушаниця Максим Володимирович

Відповідальний за випуск
Глушаниця Максим Володимирович

**Видання виходить кожен місяць
за наявності матеріалів**

Адреса редакції:
Україна, 01033, м. Київ,
вул. Жиланська, буд. 59, оф. 159;
тел.: +380734710037;
geo.accent.tov@gmail.com

**Свідоцтво про реєстрацію
засобу масової інформації**
КВ 25247-15187Р від 7.09.2022 р.

**Журнал не завжди поділяє позицію
авторів публікації**

**Видання розповсюджуються
безкоштовно**

**За достовірність інформації несуть
відповідальність автори публікації
та рекламодавці**

Віддруковано
ФОП Щуренко Валерія Миколаївна

Наклад 3000 прим.

Замовлення № 30/1

Дата виходу в світ
30 Січня 2026 року

Туреччина запустить пілотну систему торгівлі викидами у 2026 році

Країна прагне скоротити викиди та пом'якшити вплив європейського механізму СВМ

Уряд Туреччини готується до запуску власної системи торгівлі викидами (ETS) у 2028 році. Перед офіційним стартом новий інструмент протестують на пілотному етапі, який розпочнеться вже у 2026–2027 роках.

Як повідомляє SteelOrbis, причинами розгортання національної ETS для Туреччини є збереження конкурентоспроможності на міжнародному ринку і скорочення викидів. Країна прагне досягнути їхнього нульового рівня до 2053 року.

Прискорення декарбонізації стосуватиметься передусім секторів із високим рівнем парникових викидів. Зокрема йдеться про сталеливарну, хімічну та бетонну промисловість.

У країні розраховують, що новий механізм буде достатньо ефективним та економічно вигідним.

Порядок впровадження

Про запуск пілотного етапу ETS стало відомо з Програми економічних реформ Туреччини на 2026–2028 роки. Нормативне підґрунтя вже розроблено, а саме впровадження відбуватиметься покроково. Йдеться про публікацію вторинного законодавства, запуск пілотного етапу, розроблення Системи управління ринком і перехід безпосередньо до повноцінної ETS.

Турецька ETS базується на принципах європейської системи торгівлі викидами. За її створення та тестування відповідатиме Операційна компанія енергетичних ринків (EPİAŞ). Окрім розроблення інфраструктури звітності та моніторингу, передбачене створення навчальних рекомендацій та онлайн-інструкцій для бізнесу.

ETS як спосіб скоротити витрати на СВМ

Програма обґрунтовує економічну доцільність запуску СТВ. З 1 січня 2026 року в ЄС набув чинності Механізм вуглецевого коригування імпорту (СВМ), і витрати турецької промисловості за вуглець можуть бути колосальні.

Дослідження, проведене разом із ЄБРР, моделює два варіанти – з ціною €75 та €150 за тону CO₂. У випадку застосування першої ставки, в 2027 році турецька промисловість сплатить за механізмом СВМ €138 млн, у другому варіанті – вже €2,6 млрд до 2032 року.

Впровадження ETS відчутно скоротить ці "вуглецеві" витрати. Орієнтовно, сплата по СВМ знизиться до €56 млн станом на 2027 рік і до €1,1 млрд на 2032 рік.

Джерело: SteelOrbi

Пташенята пінгвінів через потепління народжуються раніше. Чому це загрожує виду?

Тварини тепер конкурують за їжу та простір для гніздування, яких вистачає не всім

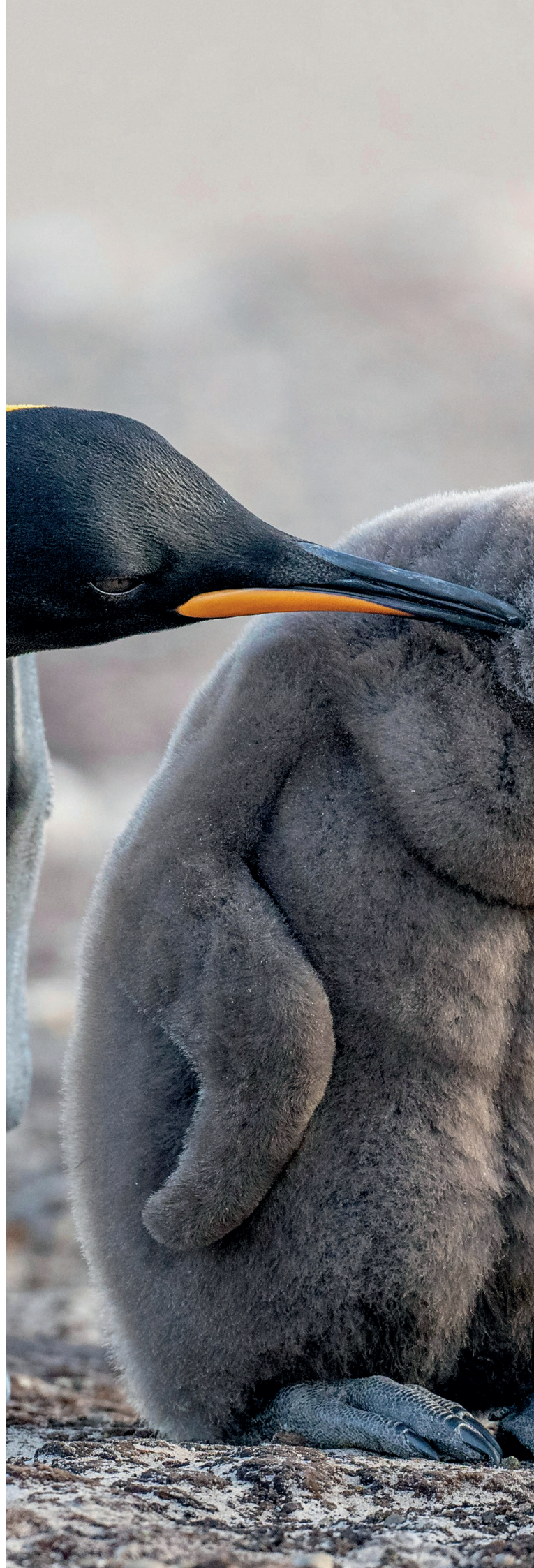
Десятирічне дослідження організації Penguin Watch виявило, що пінгвіни Антарктиди "змістили" свій період розмноження на понад 20 днів. Це свідчить про те, що усталені тисячоліттями патерни поведінки тварин продовжує змінювати глобальне потепління.

Як повідомляє The Guardian, ці зміни викликають занепокоєння вчених, адже інші елементи системи не підлаштовуються під клімат так швидко.

"Пінгвіни можуть розмножуватися навіть тоді, коли їхня здобич ще недоступна. Це може призвести до нестачі їжі для пташенят пінгвінів у перші тижні їхнього життя, що може бути фатальним. Навіть якби пінгвіни змогли повторити поведінку своєї здобичі, ми не можемо очікувати, що вони зможуть підтримувати такий темп довше", – зазначив провідний автор звіту, доктор Ігнасіо Хуарес Мартінес.

Дослідження і докази

Протягом 2012–2022 років дослідники спостерігали за поведінкою трьох видів пінгвінів – Аделі (*Pygoscelis adeliae*), антарктичного пінгвіна (*Pygoscelis antarcticus*) та пінгвіна-шкіпера (*Pygoscelis papua*). Для вивчення обрали великі колонії від десятків до сотень тисяч гнізд.

"Докази" для дослідження збирали за допомогою 77 камер уповільненої зйомки. Їх облаштували поруч із 37 колоніями антарктичних птахів. Знімок фіксував не лише зображення, а й температуру довкілля на момент знімання.

Результати, які оксфордські дослідники оприлюднили в "Journal of Animal Ecology", продемонстрували різючі зміни у періоді розмноження пінгвінів. У пінгвінів-шкіперів він зріс у середньому на 13 днів із піком у 24 дні в окремих колоніях. Інші два види пришвидшили розмноження в середньому на десять днів.

Невтішні перспективи для унікальних птахів

Раніше у природі все було збалансовано – різні види давали потомство поетапно, мінімально конкуруючи за їжу та простір. Також кількість конфліктів регулювала різна глибина полювання та товщина льоду. Однак через зміну у періодах розмноження види починають боротися за ресурси і на всіх їх не вистачає.

Остаточної причини такого коригування поведінки ще не виявили, але вона у будь-якому разі пов'язана зі зміною клімату. Це може бути потепління, ранній розпад льоду, раннє танення снігу або ж раніші строки цвітіння фітопланктону.

"Ми хочемо зберегти різноманітність пінгвінів в Антарктиді будь-якою ціною. Антарктична екосистема – це мережа з дуже малою кількістю ланок – втрата кількох видів пінгвінів до кінця століття, як передбачають моделі, може стати фатальним ударом по її функціонуванню та стійкості", – наголошує доктор Мартінес.

Джерело: The Guardian

Додаток 3

до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

Дата:

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Реєстру, не зазначається суб'єктом господарювання)

Реєстраційний номер 9970

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ

про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

Видобування піску, придатного для дорожнього будівництва, для виробництва ніздрюватих бетонів та як компонент в'язучого щільних силікатних бетонів в межах «Осещинського родовища (6-7 км р.Десна)» на території Київської області, Вишгородського району. Загальна площа родовища 13 га. Максимальна продуктивність кар'єру д о 250 тис.м³ / рік. Запаси станом на 01.01.2024 р становлять – 541 тис/м³.

Видобування корисних копалин здійснюється відкритим гідромеханізованим способом за допомогою плавучого земснаряду. Місце провадження планованої діяльності: Київська обл. Вишгородський р-н Осещина Київська область, Вишгородський район, біля села Осещина, русло річки Десна

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо), місце провадження планованої діяльності)

2. Суб'єкт господарювання

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЕКО ДЕСНА" 44669570

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті)

Україна, 07416, Київська обл., Броварський р-н, село Погреби, вул.Погребський шлях, будинок 1 Б

(місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи - підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

3. Уповноважений орган, який забезпечує прове-

дення громадського обговорення

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035
OVD@merg.gov.ua; вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

(044) 206-31-40, 206-31-50

Романенко Юлія Сергіївна - Департамент екологічної оцінки

(найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

Висновок з оцінки впливу на довкілля Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої ді-

яльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються. У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення

Громадські слухання відбудуться

1 Дата та час: 05.03.2026 14-00;

1 Л і н к : <https://mineconomyofukraine.webex.com/mineconomyofukraine-ru/j.php?MTID=m88499379b1f23195acd3fa2cd8ebddf2>

Номер наради: 2731 632 7733

Пароль: 38SxuСec4Rf ;

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

OVD@merg.gov.ua;

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

(044) 206-31-40, 206-31-50

Романенко Юлія Сергіївна - Департамент екологічної оцінки

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу)

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

OVD@merg.gov.ua;

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

(044) 206-31-40, 206-31-50

Романенко Юлія Сергіївна - Департамент екологічної оцінки

(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу)

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другого пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності на **659** аркушах.

відсутні

(зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості)

відсутні

(зазначити іншу екологічну інформацію, що стосується планованої діяльності)

9. Місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними

Звіт з оцінки впливу на довкілля знаходиться:

- ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКО ДЕСНА».

село Погреби, вулиця Погребський Шлях, будинок, 16. Директор Кулагін В. В.

- Зазимська сільська територіальна громада.

Київська обл., с.Зазим'я, вул.Широка, 6.

Приймальня. Сільський голова Крупенко В. В.

- Вишгородська міська громада.

Київська обл., Вишгородський р-н, м.Вишгород, площа Шевченка, буд. 1.

Приймальня. Міський голова Момот О.В.

Громадськість може ознайомитись із Звітом з **02.02.2026р.** протягом робочого часу.

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа)

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 824 від 14.09.2020, № 967 від 08.09.2023}

Половину викидів планети продукує всього 32 видобувні компанії – дослідження

Держави-власники нафтових гігантів саботують боротьбу з глобальним потеплінням на світовому рівні

Забруднення, яке спричиняє діяльність окремих корпорацій, переважає викиди більшості країн світу. Згідно зі звітом Carbon Major, за половину світових викидів CO₂ на планеті у 2024 році несуть відповідальність лише 32 видобувні компанії, пов'язані із викопним паливом.

Як повідомляє The Guardian, роком раніше цих компаній було 36. Це може свідчити про концентрацію виробництва в руках меншої кількості компаній при загальному збільшенні видобутку викопного палива.

Шкода на рівні цілих держав

Найбільшим забруднювачем, який перебуває у державній власності, є Saudi Aramco, національна нафтова компанія Саудівської Аравії. Серед приватних забруднювачів найбільшим за шкодою для Землі є американська нафтова корпорація ExxonMobil.

Якби Saudi Aramco була країною, то посіла б п'яте місце серед найбільших забруднювачів планети, поступившись росії. Її викиди вуглецю становили 1,7 млрд тонн CO₂. ExxonMobil трохи "скромніша". Зі своїми 610 млн тонн CO₂ вона б посіла дев'яте місце в антиекологічному рейтингу, випередивши всю Південну Корею.

Саботаж на міжнародному рівні

Серед першої двадцятки найбільших забруднювачів світу 17 компаній належить державам. Це створює неабиякий тиск на міжнародні зусилля щодо зеленої трансформації енергетики, адже саме ці держави бойкотують боротьбу з глобальним потеплінням.

На кліматичній конференції ООН з питань клімату COP30 делегатам пропонували узгодити поступовий план відмови від викопного палива. І всі 17 країн, які володіють найбільшими нафтовими компаніями-забруднювачами, відмовилися від цього. Серед цих держав – Саудівська Аравія, росія, Китай, Об'єднані Арабські Емірати, Індія та Іран.

"Цей останній аналіз підтверджує сувору реальність: потужна, концентрована група корпорацій, що працюють у сфері викопного палива, не лише домінує у світових викидах, але й активно саботує дії щодо зміни клімату та послаблює амбіції урядів", – зазначила Цепора Берман з Fossil Fuel Non-Proliferation Treaty Initiative.

Викиди як свідчення злочину

Все частіше дані аналітичних звітів стають доказами у судових справах проти видобувних корпорацій. Дані з бази Carbon Major дозволили пов'язати викиди цих компаній із смертельними хвилями спеки, а також підрахувати економічні

збитки. Окреме дослідження встановило, що конкретні компанії завдали світовій економіці шкоди на трильйони доларів. Йдеться про витрати, пов'язані із екстремальною спекою та заходами з її подолання.

Низка судових справ проти корпорацій містить вимогу фінансувати заходи із захисту громадян від екстремальних погодних лих, спричинених зміною клімату. Дані з Carbon Major допомогли сформува-ти докази для позовів у Німеччині та США.

"Доказів стає все більше. Міжнародний суд ООН та суди в усьому світі все частіше пов'язують виробництво викопного палива та руйнування клімату, чітко даючи зрозуміти, що великі забруднювачі повинні поступово відмовитися від викопного палива та сплатити збитки", – наголосила голова Центру міжнародного екологічного права Ребекка Браун. Тотальний відступ світу від зеленої енергетики намагаються спровокувати США.

Джерело: The Guardian

